

Сергеј Лавров, водећи светски дипломата

МИСТЕР ЊЕТ

Његова висока фигура, непрестано присуство на међународној сцени и гласне изјаве које су миле Русима учинили су да и он – у троделном оделу, с цигаретом у устима и дрског погледа – уз Путина и космонаута Јурија Гагарина лепрша на мајицама у московским сувенирницама, приметила је новинарка париског „Монда“. Сергеј Викторович (70) тако руши темеље стереотипа како је дипломатија обавезно безлична и далека од народа. Истина, дипломата као Лавров је јединствена појава у постдемократским временима.

Пише Слободан РЕЉИЋ

Овај човек и врхунски професионалац за 16 година изузетне каријере преживео је шест америчких државних секретара, шест француских и седам немачких министара спољних послова. Они су дошли из западне ароганције, партијских нагодби, а он из страшног понижења своје земље деведесетих. „Лавровљева жилавост долази из изузетног патриотског става. Он мисли да су деведесете понижење за Русију, а његова амбиција је да врати име Русије, њену спољну политику“, појасниће руски дипломата америчком новинару.

ЊЕГОВ МОРАЛ ЈЕ РУСИЈА

Први директор обавештајних служби САД од 2005. до 2009. уједно и амерички представник у Уједињеним нацијама од 2001. до 2004. године, Џон Негропonte, а који је стално био у гарду с Лавровом, рекао је и „кад би постојао морални компас, тај Гајгеров бројач кликнуо би на Лаврова“. А „његов морал је руска држава“. Другим речима, глупо је рећи мрзи Америку – „бити против Америке за Лаврова је тактика, а не стратегија“. Он не мрзи, бори се за своје.

Лаврову је у Уједињеним нацијама, од 1994. до 2004. године, залепљен надимак „Мистер Њет“. „Увек је имао два истоветна циља: ставити вето да се увећава слава Русије и спустити Американце где год је то могуће“ (Негропonte). Тај надимак је требало да га обележи „црвеним“, као Андреја Громика, совјетског министра иностраних послова који је „с уживањем“ стављао вето у Савету безбедности педесетих, шездесетих, седамдесетих, осамдесетих... „Он је модерна верзија господина Ноу, Громико наших дана“, објашњавао је Дејвид Крамер из „Фридом хауса“.

Сергеј Викторович Лавров никад није радикално „раскидао“ са својом совјетском прошлошћу. Московљанин, потомак оца Јерменина и мајке Русиње из Грузије, као изузетан студент физике одлучио је да пређе на престижни Московски државни ин-

Пред књигом утисака
изложбе „Одбрана 78”
у Београду

ститут за међународне односе (МГИМО). Андреј Козирев, који је био млађи, сећа се да је Сергеј био секретар Комсомола своје класе. „Увек је био дружељубив и врло љубазан”, вели. Почетком седамдесетих Лавров је стигао до Министарства иностраних послова. Прво намештење у иностранству било је амбасада у Шри Ланки, отуда је и његово знање синхали језика. Уз обавезне енглески и француски. У совјетску мисију при Уједињеним нацијама упућен је 1981. године. Министра Громика, с којим га данас пореде, Лавров је видео само једном: „кад сам као врло млад позван на неки колегијум Министарства спољних послова, где је Громико говорио”.

Поред оног „Њет” у Савету безбедности, Лаврова с Громиком упоређују

и због дужине трајања. Додуше, Громико је био на министарској функцији 28 година, четири месеца и 17 дана (1957–1985), па је Лавров са 16 година каријере у седамдесетој години живота (21. март 1950) пред немогућом мисијом. Али то није разлог да се Путин на економском форуму у Санкт Петербургу не нашали како ће Сергеј Викторович „остати на власти дуже од Громика”.

УТИЦАЈ ГОРЧАКОВА

„Никад нисам веровао у идеологију у међународним односима”, причаће Лавров. „Почео сам, знате, као дипломата у совјетско време и упркос што је идеологија била високо на дневном реду Комунистичке партије, могу вас

На обележавање 180. годишњице дипломатских односа Русије и Србије у Београду пре две године Сергеј Лавров је говорио да се „не сећа овако емотивно, званично а у сваком смислу, пријатно и брајској пријема”.

уверити да смо у практичном смислу увек покушавали да будемо прагматични. А то је и сад случај.”

Прави Лавровљев узор је принц Александар Горчаков, руски царски министар (1856–1882), који је успео да „обнови руски утицај у Европи после пораза у Кримском рату (1853–1856) и то без потезања оружја. Постигао је то искључиво дипломатски.” Кад га је новинарка *Форин њолиси* питала зашто никад није усвајао америчке пре- ➤

длоге о Сирији, иако су му их они изнова и изнова доносили, он је из чепа свог италијанског сакоа извадио белу цедуљу: „Страна интервенција у унутрашње ствари неприхватљива је”, читао је. „Неприхватљиво је коришћење силе у међународним односима, посебно од земаља које себе сматрају лидерима цивилизације.” И додао: „Александар Горчаков”. Овај завет је основа политике коју спроводи.

Васкрс Горчакова започео је Јевгениј Примаков (1996–1998), који је уочио да ту пред њим расте тзв. РИК – Русија, Индија, Кина, који ће разломити монополарни свет. „Примаков је то предвидео у ситуацији која за многе тада није била очигледна, али је баш он предложио почетак сарадње у виду троугла”, објасниће Лавров, који је тај пут наставио после министровања Игорa Иванова (1998–2004).

Кад га је Путин 2004. године позвао да преузме „команду” у небодеру на Смоленском тргу, за који западни новинари обавезно додају да су га подигли ратни заробљеници у послератно Стаљиново време, Лавров је знао шта може 12.000 чиновника, 4.500 дипломата и мрежа од 150 амбасада. А они су знали да долази креативан шеф, који је као „гвоздени дипломата” али страствен пушач, на

свој начин протествовао када је 2003. године у САД донесен закон о забрани пушења – демонстративно је запалио цигарету у згради ОУН! Генерални секретар Кофи Анан га је замолио да не пуши.

„Ова зграда припада свим чланицама УН, а Ви њоме управљате само привремено”, пренели су светски медији Лавровљев одговор. А Кофи Анан је објаснио: „Научио сам да ценим и његову духовитост и његову мудрост. Сматрам га пријатељем.” То није усамљени глас. Лавров уме да употребљава логику и замајце западне штампе, као и западних политичара. Ричард Холдрук је говорио да је Лавров „неупоредив дипломата који Москви служи интелигенцијом, енергијом и великом арогантношћу”. Аустријској министарки Урсули Пласник он је „један од најпаметнијих, најинформисанијих и најцењенијих спољнополитичких играча на светској сцени”.

Кад су ишли његову једину кћерку Катјарину иша јој је отац њоклонио за њунолетство, сетила се: „Песму. Тајна ми је дао песму коју је компоновао и снимео на диск. То је било код куће за вечером. Он је такав. Човек домаћин.”

„Неприхватљиво је коришћење силе у међународним односима, посебно од земаља које себе сматрају лидерима цивилизације.” И додао: „Александар Горчаков”. Овај завет је основа политике коју спроводи.

ПЕТ МИНУТА СА ЛАВРОВИМ

Један наш амбасадор који је служио у великом европском граду причао ми је да је најважнији догађај у његовом осмогодишњем мандату онај када је на једном пријему „Сергеј за мене одвојио пет минута. Како су ми сви завидели!”. Тако то бива кад сте амбасадор земље Србије.

На обележавању 180. годишњице дипломатских односа Русије и Србије у Београду пре две године Сергеј Лавров је говорио да се „не сећа овако емотивног, званичног а у сваком смислу, пријатног и братског пријема”. Кад Ивица Дачић каже „кад је Србији тешко, зовем Лаврова”, у овој земљи то нико не сматра неумереном досетком. Као што смо сматрали најнормалнијим да Сергеј Лавров, православац, у Храму Светог Саве на Врачару посебно нагласи значај „блискости српске и руске цркве”. Или да оде у Бањалуку на постављање камена темеља за руско-српски дом, комплекс у коме је централни објект руска црква. На најзападнијој тачки света православне цивилизације!

То је човек који је – исказујући искрено жаљење због крвавог напада исламских екстремиста на сатирични часопис „Шарли Ебдо” – француском дипломати Жан-Морису Риперу рекао: „То се догађа кад људи заборавају хришћанске корене.” Лавров је за Рипера човек који „улива страх код сваког оштрим начином преговарања, али је истовремено искренија особе него што можете да замислите”.

Не знамо да ли ће бугарски премијер Бојко Борисов писати мемоаре, али његова изјава „да Бугарска, у интересу Сједињених Држава, одбија да спроводи енергетске пројекте с Русијом” изненадила је и Лаврова. Нека

његов одговор остане за мемоарску грађу, једног или другог политичара.

ПЕСМА ЋЕРКИ ЗА РОЂЕНДАН

Лавров је на МГИМО научио најпрефињеније дипломатске вештине, али то да непогрешиво „зна колико сме” и да у тим ефектним маргинама „увек изражава службену линију Москве” његова је лична надоградња. Тај „суперхерој из блокбастера”, кога очевици доживљавају као „апсолутно оружје, осмишљено искључиво ради одбране интереса државе на међународном плану” (руски новинар Сергеј Минајев), у ствари је песник. Пише стихове кад нађе времена. „Омиљени песник? Висоцки. Јесењин и Блок. А Висоцки је наша садашњост.” Кад је до њега дошла понуда америчких филмских продуцентата да би, по његовим белешкама, снимили узбудљиву серију, он је рекао: „Не водим дневник!” Не пристаје да буде лажнокомислен. Свира гитару. Коју страну музику воли? Синатру, најпре.

Кад су питали његову једину кћерку Катарину шта јој је отац поклонио за пунолетство, сетила се: „Песму. Тата ми је дао песму коју је компоновао и снимео на диск. То је било код куће за вечером. Он је такав. Човек домаћин.” И страствени је навијач московског „Спартак”. Кад је кћерка Катја први пут довела момка, будућег зета: „Сели смо и разговарали, врло кратко, а отац је отишао... Имао је тог дана важнија посла”, шали се она. „Играо је Спартак.”

Лавров воли сплаварење. И у Америци и у Русији. Био је на алтајској реци Катун с друговима из разреда кад га је позвао британски министар Цек Стру. Лавров је неколико пута прекидао позив. „Човече, зовеш из стерилног белила канцеларије, а ово је Сибир!” А Стру не одустаје... Сада у сауни у својој кући чува камен са натписом: „На овом месту је министар Лавров свог британског колегу послао дођавола!” Руски министар прича како су његови другови из разреда прилично слободно протумачили његове речи: „А ја сам био баш

пристојан, само сам рекао колеги да данас не могу да разговарам с њим.”

СПАРТАК И ВИСОЦКИ

Иако неупитан руски родољуб, наклоненији је вискију него вотки. Америчке дипломате га годинама оговарају како га Блиски исток излуђује: „Кад смо били у Кувајту, жалио се што нема шта да се попије.” Кад још, како би се код нас рекло „пуши као Турчин”, то њих „подсећа на дипломате из XIX века”.

За Џона Керија, који је на место државног секретара дошао после Хилари Клинтон, у Москви су говорили да је „човек с којим би Русија могла да ради”. Он и Лавров су описивани као сродни „професионални прагматичари”. На редовним разговорима прагматични Кери се једном заиграо па је приповедао „да Сједињене Државе никад својим партнерима не диктирају шта они треба да раде”, на шта је Лавров устао и дао му пресретнуте америчке „приручнике” владама ЕУ и Азије о пожељној комуникацији с руском страном (одбијање билатералних посета, тврд став о Криму, подршка санкцијама). Упитан после три године на једном пријему да ли је то тако било – одговорио је: „No

comment”. И позвао келнера: „Чашу црвеног, молим!”

„Војник који делује без оклевања, без обзира на постављену тему” (француски дипломата Рипер) на питање у какве мисли бежи кад се дипломатске сесије развуку до бесвести – док неки трљају руке, а неки у мислима покушавају да нађу код којег црепа им негде тамо далеко прокишњава кућни кров – Лавров се смеје: „Ја стално мислим о Спартаку.” Али „Спартак” не би био довољан да пружи снагу човеку да деценијама иде од једног до другог светског лидера, од престонице до престонице, да прелази милионе километара, мења временске зоне као шетач улице... И сваки пут изгледа као да је „претходних 10 сати провео у бањи, а не у авионској кабини”. „Кад сте уморни данас?” пита га знатижељни новинар. „У седам сати. А синоћ сам се спустио око два.” Како је то могуће? „Да будем искрен, то су гени. Хвала оцу и мајци. Па, и тако неке ситнице: сваког јутра вежбање, бицикл за вежбање, недељом, ако се стигне – фудбал.” Његов омиљени песник је оставио да: /У олуји, у бури, /крај негдања свих, /уз тешке љубавне /и уз тужну клењу /дигни насмејан, њриродан, тих – /највећа је уметност на свету./ Њему не успева да буде тих. Али – нико није савршен. |